

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.603/2008/10.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év február hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntető ügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Városi Bíróság 8.B.607/2006/89. számú ítéletét, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2.Bf.373/2007/15. számú végzését au I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

Az I. rendű terhelt rablási cselekményeinek bűnszövetségben elkövetettként történő minősítését mellőzi.

Az I. rendű terhelttel szemben 9 (kilenc) év fegyházbüntetést szab ki.

Egyebekben az első és másodfokú határozat rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Városi Bíróság a 2007. év április hó 12. napján meghozott 8.B.607/2006/89. számú ítéletével az I. rendű terhelttet 3 rendbeli társtettesként, fegyveresen, bűnszövetségben elkövetett rablás büntetében és társtettesként elkövetett egyedi azonosító jel meghamisításának büntetében mondta ki bűnösnek. Ezért őt halmazati büntetésül 11 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a terhelt által előzetes

fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnügyi költség viseléséről és a bűnjelekről.

A másodfokon eljáró Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2007. év november hó 8. napján jogerős 2.Bf.373/2007/15. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

(Az alapeljárásban megtörtént a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségre vonása is, őt azonban a jelen felülvizsgálati eljárás nem érinti.)

Az ítéleti tényállás szerint az I. rendű terhelt és társa - előzetes megállapodásuknak megfelelően - bementek a Takarékszövetkezet helyi fiókjába. Az ott levő alkalmazottakat egy fegyvernek látszó tárggyal arra kényszerítették, hogy a fiókban levő készpénzt a részükre átadják. Ezt követően a helyszínről eltávoztak.

Az eltulajdonítással okozott 573.800.- forint kár nem térült meg.

A terheltek a személygépkocsijuk rendszám tábláját oly módon hamisították meg, hogy szigetelőlappal a rendszámra szereplő betűket és számjeleket más betűkre és számjelekre ragasztották át. Tervüknek megfelelően ezzel a gépkocsival mentek a következő bűncselekmény helyszínére, egy másik Takarékszövetkezet helyi irodájához. Az alkalmazottakat egy fegyvernek látszó tárggyal arra kényszerítették, hogy a kasszában levő 1.550.100.- forint pénzt adják át. A terheltek a gépkocsival távoztak el a helyszínről.

Az okozott kár nem térült meg.

Az I. és a II. rendű terheltek több, mint egy hónap múlva, a kora reggeli órákban a város Fő terén található Casinóhoz mentek. Az ott tartózkodó alkalmazottat ugyancsak egy fegyvernek látszó tárggyal a bevétel átadására kényszerítették, majd az átadott 1.600.000.- forinttal elmentek.

Az okozott kárból biztosítás alapján 800.000.- forint megtérült.

Az I. rendű terhelt cselekményeit a bíróság jogerős ítéletében 3 rendbeli, a Btk. 321. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja, valamint c) pontjának I. fordulata szerint minősülő, fegyveresen, bűnszövetségben, társtettesként elkövetett rablás bűntettének, és a Btk. 277/A. § (1) bekezdés a) pontjának II. fordulatába ütköző társtettesként elkövetett egyedi azonosító jel meghamisítása bűntettének minősítette.

Az ítélet indokolása szerint a két terhelt az elkövetést előzetesen a legapróbb részletekig megtervezte, ezért megállapítható, hogy a cselekményeket bünszövetségben követték el.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben elsődlegesen a cselekmények elkövetését mindvégig tagadó terhelt bűnösségének megállapítását sérelmezte. Ezzel összefüggésben eljárási szabálysértésekre hivatkozott. Érvelése szerint a bizonyítás hiányosságai, a jogsértő módon beszerzett szagazonosítás eredményének felhasználása, a bizonyítási indítványok elutasítása kihatott az ítélet érdemére. Mindemellett sérelmezte, hogy a bíróság indokolási kötelezettségét is megszegte.

A védő az I. rendű terheltnek felrótt 3 rendbeli rablás anyagi jogi értékelését törvénysértőnek találta. Álláspontja szerint megfelelő ténymegállapítások hiányában e cselekmények bünszövetségben elkövetettnek nem minősíthetők, a minősítés ellentétes a Btk. 137. § 7. pontjában, valamint a Legfelsőbb Bíróság IV. Elvi Döntésében foglaltakkal.

Indítványozta a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt - az ítéleti tényállás támadása miatt - a törvényben kizártnak tartva, a jogerős határozat hatályában tartására tett indítványt (BF.1675/2008.). Álláspontja szerint a rablás büntettének minősítése megfelel a Btk. 137. § 7. pontjában írtaknak, a bünszövetség törvényi feltételei megállapíthatók. Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés még e minősítő körülmény hiányában sem lenne törvénysértő, hiszen a terhelt a cselekményt fegyveresen követte el, s e minősítő körülmény önmagában is megalapozza annak a büntetési tételnek az alkalmazását, amelynek keretei között a bíróságok a büntetést ténylegesen kiszabták.

Az I. rendű terhelt önálló beadványában az ügyészség más ügyben meghozott, eljárást megszüntető határozatát sérelmezve s II. rendű terhelt szavahihetőségének hiányára utalt, erre alapozva vont a kétségbe az ítéleti tényállás megalapozottságát.

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője által kifejtett álláspont szerint a tényekből következően megállapítható, hogy vagyon elleni bűncselekményeikhez a terheltek hasonló alkalmakat kerestek. Olyan helyeket választottak ki, ahol nagyobb összegek a rablások révén megszerezhetők voltak, az alkalmazottakat fegyvernek látszó tárggyal kényszerítették a pénz átadására. A gépkocsi rendszámtáblájának meghamisításával kívánták biztosítani gyors

távozásuk lehetőségét, megakadályozva esetleges felismerésüket is. Minderre tekintettel a felülvizsgált ítélet hatályban tartására tett indítványt.

III. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a védő felülvizsgálati indítványának azok az eljárásjogi kifogásai (Be. 4. §-ának (2) bekezdése, 75. §, 77. § (1) bekezdése), amelyek lényegében az ítélet megalapozatlanságát hangsúlyozták - esetleges megvalósulásuk esetén - sem illeszkednének a felülvizsgálat feltételeinek jogi keretei közé.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdésében rögzített eljárásjogi előírással összhangban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet tényállása irányadó. A tényállás revíziójának tilalmából következik, hogy nem kifogásolható a bíróságnak a tényállás megállapítását eredményező bizonyíték-értékelő, mérlegelő tevékenysége, és a bizonyítási eljárás terjedelme sem. Nincs lehetőség a jogerős határozat felülbírálatára azon az alapon, hogy a bíróság az I. rendű terhelt vallomásával szemben a II. rendű terhelt vallomását fogadta el. A bizonyítékok hitelességének vitatásával, eltérő értékelésével, az ennek eredményeképpen megállapított tényállással, a bizonyítási indítványok elutasításával összefüggő védői hivatkozások a felülvizsgálati eljárás alapvető törvényi korlátjával ellentétesek, ez okból helyt nem foghatnak.

Mindemellett a védő indítványában hivatkozott arra is, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja).

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a hivatkozott eljárási jogsértés (Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja), amely a határozat hatályon kívül helyezését célozta - nem valósult meg.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában megjelölt eljárási szabálysértés akkor állapítható meg, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabás) olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Az alapügyben eljáró bíróságok - bár igen szűkszavúan - a büntetőjogi főkérdések tekintetében indokolási kötelezettségüket teljesítették.

Egyetértett azonban a Legfelsőbb Bíróság a rablási cselekmények bűnszövetségben történt elkövetésével összefüggő anyagi jogi minősítést támadó védői érveléssel.

A Btk. 137. §-ának 7. pontjában foglalt rendelkezés szerint "bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet."

A bűnszövetség, mint a társas elkövetésnek, a társtettesességhez képest minőségileg eltérő, magasabb szervezettséget jelentő, ezért lényegesen nagyobb társadalomra veszélyességet tükröző formája több bűncselekmény szervezett elkövetését, a bűnözés megszervezését jelenti. A bűncselekmények szervezett elkövetése magába foglalja az azok megvalósítására irányuló előzetes megállapodást, amely lehet szóbeli vagy hallgatólagos, de mindig előzetes és mindig több bűncselekmény elkövetésére irányul. Az elkövető tudata mindig átfogja, hogy magatartása szervezett bűnelkövetésben való részvétel.

A felülvizsgált ítélet irányadó tényállása a terheltek szervezett bűnelkövetésre irányuló megegyezésének körülményei, illetőleg e megegyezés módja, részletei, terjedelme tekintetében adatokat, tényeket nem tartalmaz. Abból a megállapításból ugyanis, hogy a bűncselekmények elkövetésében megállapodtak, önmagában a bűnszövetségi elkövetés nem következik. Az előzetes megállapodás a társtettesességben megvalósuló feladatmegosztáshoz is szükséges lehet. A bűnszövetséget megalapozó elkövetői megegyezésnek több cselekmény elkövetésére és nem a megvalósítás alkalmi feltételeinek megvalósulására kell irányulnia. Nem állapítható meg e minősítő körülmény akkor, ha az ítéleti tényállás a törvényben megkívánt előzetes megegyezés tartalmára, a több bűncselekmény elkövetésére vonatkozó közös elhatározás kialakítására vonatkozó tényeket részleteiben nem tartalmazza.

A terheltek az első rablási cselekményt követően több, mint két éves szünet után hajtották végre újabb, majd végül az utolsót több, mint egy hónapra rá újra elkövettek rablásokat. Az egyes cselekmények között eltelt idő miatt is kétséges lehet a terheltek valamennyi cselekmény megvalósítására irányuló azonos, előzetes megállapodása (BH.1999/8).

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a kötelezően irányadó alapítéleti tényállást figyelembe véve a felülvizsgálati indítványnak a bűnszövetség megállapítását sérelmező anyagi jogi érvelését alaposnak találta, és - a bűnszövetségi elkövetés megállapítását mellőzve - az I. rendű terhelt vagyon elleni cselekményeit társtettesként, fegyveresen elkövetett rablás büntettének (Btk. 321. § (1) bekezdés és a (3)bekezdés a) pontja) minősítette.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulata szerint a felülvizsgálatnak van helye a bűncselekmény törvénysértő

minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt, ha ennek folytán törvénysértő büntetés kiszabására, vagy törvénysértő intézkedés alkalmazására került sor.

A rablás büntetettének fegyveres elkövetése esetén (Btk. 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pontja) az alkalmazható büntetési tétel 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés, amelynek felső határa - a halmazati szabályoknak megfelelően - 15 év. Jelen esetben a szabadságvesztés büntetés a cselekmény törvényes minősítése mellett - a kiszabható szabadságvesztés a felső tételhatárhoz közelít.

A bűnszövetség, mint minősítő körülmény mellőzése az ítélet lényeges módosítását jelenti. Nem kétséges, hogy az alapítéletben kiszabott főbüntetés mértékét e súlyos minősítő körülmény jelentősen befolyásolta. A büntetés kiszabása során a kétszeresen súlyosabb minősítés nyomatékos jelentőséggel bír, a bűnszövetségben és fegyveresen elkövetett rablás tárgyi súlya nyilvánvalóan súlyosabb joghátránnyal jár. Ha a kétszeresen súlyosabb minősítés a joghátrány súlyosságában nem jelenne meg, a helyes anyagi jogi értékelés jelentőségét vesztené.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatta és a törvénynek megfelelő határozatot hozott. A büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket felülvizsgálva az I. rendű terhelttel szemben - a belső arányosság követelményét is szem előtt tartva - 9 év fegyházbüntetést szabott ki. Egyebekben az első- és másodfokú ítéletek rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése értelmében minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt.

Budapest, 2009. év február hó 26. napján

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Katona Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági ügyintéző
Kné